

STORTINGET

Representantforslag 56 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, André N. Skjelstad og Alfred Jens Bjørlo

Dokument 8:56 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, André N. Skjelstad og Alfred Jens Bjørlo om utslippsfrie byggeplasser

Til Stortinget

Bakgrunn

I Norge står bygg- og anleggsbransjen for 854 000 tonn CO₂-ekvivalenter per år. Potensialet for reduksjon av utslipp i bransjen er dermed stort. I 2017 publiserte Energi Norge i samarbeid med andre bransjeorganisasjoner en rapport om fossil- og utslippsfrie byggeplasser. I denne rapporten fremkommer det at med dagens markedsmuligheter er det mulig å redusere CO₂-utslippene med 99,3 pst., og NO_x-utslippene med 95,5 pst. Det er betydelige kutt.

Utslipp på en byggeplass kommer i hovedsak fra oppvarming og anleggsmaskiner. I tillegg til dette kommer utslipp fra transport av materiale, maskiner, masser og personer og fra produksjonen av materiale. Utslippsfrie byggeplasser er dessuten et godt folkehelseiltak da det vil føre til en reduksjon i både svevestøv og støy. Dette har spesielt betydning i byer og tettbygde strøk.

En utslippsfri byggeplass vil, som nevnt i Energi Norges rapport, ta i bruk

«fjernvarme eller elektrisitet til innvendig oppvarming, fossilfri betongherding og fasadeoppvarming, bruk av elektriske anleggsmaskiner, og all transport på biodiesel».

Dette er mulig med dagens marked og teknologi. I Veileder for utslippsfrie byggeplasser, publisert av Eno-

va og andre bransjeorganisasjoner, fremkommer det at manglende kunnskap er hovedårsaken til at ikke flere byggherrer og utbyggere benytter seg av fossil- og utslippsfrie alternativ på byggeplassene.

I Energi Norges rapport fremkommer det videre at utbyggere i stor grad bruker de tradisjonelle, fossile løsningene basert på vane, og at de har en oppfatning om at utslippsfrie alternativ er dyrere. Tvert imot peker rapporten på at selv om investeringskostnadene for utslippsfrie løsninger er høyere, er driftskostnadene lavere. I samme rapport er respondenter fra bransjen spurt om hva de mener må til for at flere skal benytte seg av utslippsfrie løsninger. Her var krav fra byggherre det desidert mest svarte alternativet, samtidig som at flere utslippsfrie alternativ og reduserte priser var nevnt av flere. Markedet er allerede i utvikling, og med økt etterspørsel er det naturlig at det bli flere, billigere alternativ tilgjengelig.

Norge er gjennom flere internasjonale avtaler bundet til klimamål. I forkant av årets klimatoppmøte i Egypt varslet regjeringen et forsterket klimamål på 55 pst. reduksjon i utslipp innen 2030. Dette målet er ikke mulig å nå uten strenge reguleringer og insentiv, også i byggebransjen. Med dagens store utslipp fra bygg- og anleggsbransjen er det betydelig vanskeligere, om ikke umulig, å nå klimamålene våre.

I Norge i dag er det i stor grad bransjen selv som er pådrivere for en mer klimavennlig drift. Det fremkommer i de ovenfor nevnte rapportene at det er en økende vilje i bransjen til å omstille driften, men at manglende kunnskap og restriksjoner i markedet kommer i veien. Det er lite tvil om at kommunale reguleringer hadde ført til en omstilling i bransjen, på samme måte som man har sett en miljøvennlig omstilling i andre felt, for eksempel i bilparken. Reguleringer og insentiv fra myndig-

hetene førte her til en stor omstilling til elbiler, og har gjort Norge til verdensledende på feltet.

I oktober 2021 kom Advokatfirmaet Hjort med en lovlighetsvurdering av kommunale vedtak om krav om utslippsfrie bygg- og anleggsplasser. Hjort og Kommunal- og distriktsdepartementets vurdering er at det i dagens lovverk ikke er hjemmel for å stille krav om utslippsfrie bygg- og anleggsplasser. I hovedsak skiller det ikke mellom utslippsfrie og fossilfrie byggeplasser, selv om kravene for førstnevnte er strengere enn for sistnevnte, og derfor vil kunne ha betydning for hjemmelsspørsmålet. Departementet konkluderer med at det ikke finnes hjemmel for verken utslippsfrie eller fossilfrie bygg- og anleggsplasser.

På sikt må alle bygg- og anleggsplasser være utslippsfrie hvis man skal nå målet om 55 pst. kutt i klimagassutslipp innen 2030. Derfor må det utarbeides nasjonale regler om dette, både for utslipp fra oppvarming (byggvarme- og tørke), anleggsmaskiner og annet utstyr på byggeplassen, og transport av masser, materialer,

maskiner og personer og produksjon av materiale utenfor byggeplassen. Regjeringen må derfor begynne arbeidet med å utvikle nasjonale regler for dette, og fastsette som nasjonalt mål at alle bygg- og anleggsplasser skal være utslippsfrie innen 2030.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til hjemmel i lov for kommunene til å stille krav om utslippsfrie bygg- og anleggsplasser i reguleringsplaner.
2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om at alle bygg- og anleggsplasser skal være utslippsfrie innen 2030.

6. desember 2022

Ola Elvestuen

André N. Skjelstad

Alfred Jens Bjørlo